

Ked' diabol
svieti na cestu

Najtemnejší
román kráľovnej
nórskej krimi

KARIN FOSSUM

premedia

Karin Fossum

Ked' diabol svieti
na cestu

premedia

Edícia LABYRINT, 12. zväzok

This translation has been published
with the financial support of NORLA

Karin Fossum

KEĎ DIABOL SVIETI NA CESTU

Djevelen holder lyset

Copyright © CAPPELEN DAMM AS, 1998

Copyright © Karin Fossum, 1998

All rights reserved

Slovak edition © Premedia Group, s.r.o., 2015

Translation © Zuzana Demjánová, 2015

ISBN 978-80-8159-234-8

*Ak by si nikdy nebol, neprečítal by si si to.
A vlastne by ti to nezmenilo život. A ak raz už nebudeš, bude to,
akoby si si to nikdy nebol prečítal. Akoby ti to nezmenilo život.
Ale teraz to čítaš a čosi sa deje:
Strácaš niekoľko sekúnd svojho času, akoby ti malý hlodavec
s písmenkami namiesto chĺpkov, zahatil cestu k nasledujúcej
minúte. Už sa jej nezmocníš.
Nerušene prežíva mikroorganizmy času. Nikdy sa nenasýti.
Ani ty.*

Tor Ulven

Keď diabol svieti na cestu, človek toho veľa nevidí.

(príslovie)

Ďakujem Terjemu Ringstadovi a Torovi Buxrudovi

Budova súdu. Štvrtý september, 16.00 hod.

Jacob Skarre sa pozrel na hodinky. Skončila sa mu služba. Vytiahol si z vnútorného vrečka knihu a prečítal báseň na prvej strane. Je to ako virtuálna realita, pomyslel si. Puf! a človek sa ocitne v inej krajine. Dvere na chodbu boli dokorán a jemu sa náhle zazdalo, že ho ktosi pozoruje. Tá žena sa nachádzala mimo jeho zorného poľa. Jednoducho si ju uvedomil, vycítil ju. Jej vedomie sa priblížilo k nemu ako ľahučká, takmer neciteľná vibrácia. Zavrel knihu.

„Môžem vám nejako pomôcť?“

Nehýbala sa, len naňho zvláštne civela. Skarre sa zahľadel do jej napätej tváre a napadlo mu, že ju odkiaľsi pozná. Nebola už najmladšia, mohla mať tesne pred šesťdesiatkou. Mala na sebe plášť, čierne topánky, okolo krku si uviazala šatku. Všimol si elegantný a veselý vzor na látke pod bradou, prenikavo kontrastoval s jej výzorom: dostihové kone s pestrými džokejmi na tmavomodrom pozadí. Široká tvár sa končila vystrčenou bradou. Tmavé obočie jej takmer celkom zrástlo dokopy. Ale predovšetkým ho upútal jej pohľad. Z bledej tváre jej žiarili oči. Nedokázal od nej odtrhnúť zrak. Tak si ju zapamätal. Zvláštne stretnutie, pomyslel si a napäto čakal. Sedel ako prikovaný spýtavým tichom. Čochvíľa povie čosi veľmi dôležité.

„Ide o nezvestnú osobu,“ prehovorila.

Mala drsný hlas. Ako hrdzavý nástroj, ktorý začal ktosi po dlhom čase opäť používať. Za bledým čelom tušil oheň. Skarre-mu sa videlo, že cez jej zrenice presvitajú plamene. Zaumienil si, že nebude predpojatý, ale nevdojak mu napadlo, že je niečím posadnutá. Pomaly mu svitalo, s kým má do činenia. V mysli prelistoval čerstvé hlásenia, nespomínal si však, či medzi nimi boli aj nejakí nezvestní z psychiatrických liečební v okrsku. Stažka dýchala, akoby ju to, že sem prišla, pripravilo o takmer všetky sily. Rozhodla sa však, odkiaľsi zvnútra napokon načerpala energiu na tento krok. Skarre uvažoval, ako sa dostala cez recepciu. Ako je možné, že unikla sokolliemu pohľadu pani Brenningeneovej a vkráčala priamo do jeho kancelárie bez toho, aby ju niekto zastavil.

„Kto je nezvestný?“ spýtal sa priateľsky.

Nespúšťala z neho oči. Uprene sa na ňu pozeral, chcel zistiť, či uhne pohľadom. Náhle akoby ju čosi zmiatlo.

„Viem, kde je.“

Skarreho to zarazilo. „Teda to viete? Nie je tá osoba nezvestná?“

„Už čoskoro umrie,“ povedala. Tenké pery sa jej roztriasli.

„Kto?“ spýtal sa Skarre. Potom mu zrazu čosi napadlo.

„Máte na mysli svojho muža?“

„Áno, muža.“

Rýchlo prikývla, ani sa však nepohla z miesta a k bruchu si tisla kabelku. Skarre sa zviezol na stoličku.

„Váš muž je chorý a vy si oňho robíte starosti, však? Je starý?“

Aká nevhodná otázka. Život je život, kým človek žije, pre kohosi čosi znamená. Možno je pre ňu všetkým. Olutoval, že sa na to spýtal, uchopil do ruky pero a začal sa s ním pohrávať.

„Je ako dieťa,“ povedala clivo.

Tá poznámka ho zarazila. O čom to vlastne hovorí? Jej muž je chorý, možno umiera. A senilný, napadlo mu. Vrátil sa do detstva. Súčasne ho zachvátil čudný pocit, že sa mu pokúša povedať čosi iné. Ženin kabát bol obsúchaný na klopách, pro-

stredný gombík si trochu nepozorne prišila, v látke sa vytvoril nepekný zhyb. Prečo si to všímam? uvažoval.

„Bývate ďaleko?“ Flochol na náramkové hodinky. Možno by jej bolo treba zavolať taxíka. Vystrel sa.

„Na ulici Princa Oscara 17.“

Spoluhlásky vyslovovala veľmi dôrazne. „Nechcela som vás rušiť,“ dodala.

Skarre vstal. „Chcete, aby som vám pomohol dostať sa domov?“

Visela pohľadom na jeho modrých očiach. Akoby z nich chcela čosi vysať. Svetlo, spomienku na čosi veľmi živé, pretože mladý policajt taký bol. Sklopil zrak a zahľadel sa na svoje ruky. Svetlé chĺpky sa mu zježili. Vtedy sa žena obrátila, pomaly podišla ku dverám a odkráčala dolu chodbou. Skarre ju pozoroval. Robila krátke kroky, neobratne šúchala nohy po podlahe. Zdalo sa mu, že chce čosi zamaskovať. Vrátil sa dnu.

Bolo 16.03. Len tak zo žartu si napísal do poznámkového zošitku.

„O 16.00 vošla do kancelárie takmer šesťdesiatročná žena. Pôsobila zmätene. Povedala, že jej muž, ktorý čoskoro umrie, je nezvestný. Oblečený mala hnedý plášť, okolo krku tmavomodrú šatku. Hnedá taška, čierne topánky. Je možné, že trpela demenciou. Po niekoľkých minútach odišla. Ponúkol som jej zabezpečiť odvoz domov, odmietla však.“

Premýšľal. Pravdepodobne to bola zmätená duša, takých je veľa. Napokon popísaný papier poskladal a vopchal do vrečka na košeli. Táto epizóda nemala v hlásení čo robiť.

Videl niekto Andreasa?

Tieto hrubo vytlačené slová si prečítal v najpredávanejších miestnych novinách. Takto sa vyjadrujú v tlači – priamo sa obracajú na čitateľov, akoby si s nimi tykali, oslovovali ich po mene a roky ich osobne poznali. Mali by sme zbúrať bariéry

formálnosti a v našej sviežej dravej spoločnosti vyslovovať všetko priamo. Mladistvým tónom. A tak, hoci ho v skutočnosti len pár ľudí naozaj poznalo a oslovovalo krstným menom, dovoľte, aby sme prešli rovno k veci a spýtali sa: Videl niekto Andreasa?

A pod tým jeho fotka. Podobizeň pekného osemnásťročného chlapca s úzkou tvárou a neposlušnými vlasmi. Veľkodušne treba uznať, že je pekný. Taký pekný, že mu iste padalo mnohé do lona. Prechádzal sa po meste, oslňoval peknou tvárou a považoval to za samozrejmosť. Sú také prípady. Nikomu taká krása neprospieva. Nadčasová, nedá sa presne určiť v čom spočíva. Očarujúci chlapec. Také slovo neradno používať pričasto, ale tu to sedí. Očarujúci.

Prvého septembra popoludní odišiel z domu na Capellenovej ulici. Nepovedal, kam ide. Kam si sa vybral? Von. V tom veku tak deti zvyknú odpovedať. Sú nadovšetko vyhýbavé. Presvedčené o svojej výnimočnosti. A matka nevedela, ako naňho pritlačiť. Možno jej padla jeho neochota vhod, vďaka nej sa cítila ako mučeníčka. Syn sa ju chystal opustiť, nenávidela to. V podstate však išlo o rešpekt. Keby vychovala chlapca inak, bolo by nemysliteľné, aby jej takto odvetil. Idem von, áno, s tým či oným. Chceme zájsť do mesta. Budem doma pred polnocou. Vari je to také ťažké? Nepodarilo sa jej to však, ako napokon toľkým ďalším. Tak to dopadne, keď človek minie celú energiu na seba, na svoj život, svoje starosti. Viem, o čom hovorím. A tie starosti mali ešte len prísť. Nikdy sa domov nevráti.

Áno, videla som Andreasa. Môžem ho vidieť, kedy sa mi zažiada. Mnohí sa budú čudovať, keď ho konečne nájdú. Prirodzene, budú špekulovať a hádať, písať správy, diskutovať a zháňať informácie. Všetci budú mať nejakú teóriu. A budú sa mýliť – samozrejme. Ľudia vyjú mnohými hlasmi. V tomto lomoze žijem mlčky takmer šesťdesiat rokov. Volám sa Irma. Teraz som konečne prehovorila. Nezaberie to veľa času a netvrdím, že len ja mám pravdu. Ale to, čo si teraz čítate, je moja verzia.

Spomínam si na jednu vec z detstva. Viem si tú situáciu vyvolať v pamäti, kedy sa mi zachce. Stojím v predsieni, ruku mám položenú na kľučke. V dome je ticho, ale viem, že sú tam. Nepočujem však ani hláska. Potichučky otvorím dvere a vstúpim do kuchyne. Matka stojí pri linke, sťahuje kožu z uvarenej makrely. Ešte teraz ma páli v nose ten nepríjemný, odporný pach. Jej ťažké telo sa pohne, dá najavo, že si ma všimla. Otec sa skláňa k oknu, čosi tam robí. Pchá do štrbín git, aby nám dovnútra nefúkalo. Dom je starý. Git je biely a mäkký ako íl, sucho a vápenato vonia. Moje dve sestry sedia pri stole. Obe sa hrbia nad knihami a papiermi. Žlté slnečné lúče sa predierajú do zelenej kuchyne a zalievajú ju bledým svetlom, z ktorého mi je takmer nevoľno. Mám azda šesť rokov. Inštinktívne sa bojím vydať nejaký zvuk. Stojím tam a pozorujem ich. Všetci sú niečím zaujatí. Náhle sa cítim strašne neužitočne, takmer nepotrebné, akoby som sa narodila prineskoro. Často uvažujem, či nie som len nehoda, ktorej sa nedokázali vyhnúť. Sestry delia dva roky. O osem rokov neskôr som sa narodila ja. Veď čo by mohlo vyvolať v matke po takom dlhom čase túžbu po dieťati? Ale nezúfam si pri pomyslení na to, že som možno len nepríjemná splnená povinnosť. Máta mi to v hlave už dávno, zvykla som si.

Tá spomienka je taká skutočná, že cítim, ako ma štekli okraj sukne nad kolenom. Stojím zaliata žlto-zeleným svetlom a cítim, aká som sama. Nik ma nepozdraví. Som najmladšia. Nerobím nič dôležité. Nenapadne mi, že otec by mal pustiť všetko z rúk, zodvihnúť ma a vyhodiť do vzduchu, som príliš ťažká. Trápi ho reuma a ja som bacuľatá a široká, kosti mám mocné ako kôň. To mi zvykla hovoriť mama. Ako kôň. To len Irma prišla. Nič, kvôli čomu by bolo treba robiť rozruch. Hlavy sa nebadane pohli, čo ak sa stalo čosi podstatné? A potom zistili – to len Irma vošla. My sme tu boli ako prví, vraveli si.

Ich ľahostajnosť mi vyrazila dych. Cítila som sa rovnako, ako keď som presvedčila mamu, aby mi porozprávala, ako

som sa narodila. Pokrčila plecami, pripustila, že som sa narodila uprostred búrlivej noci. Hrmelo a blýskalo sa. Taký nečas. Potešilo ma, že som prišla na svet s rachotom a burácaním. Potom sa však sucho zasmiala a dodala, že to trvalo len niekoľko minút. Vyšmykla si sa von ako mača, povedala. Dobrý pocit sa vytratil.

Stále som čakala, nohy som zapierala do podlahy. Veď som bola vonku dlho. Mohlo sa stať hocičo. Či sme nebývali pri mori? K pobrežiu priplávali v pravidelných intervaloch lode z cudzích krajín. Na uliciach postávali námorníci a civeli na všetko, čo malo vyše desať rokov. Áno, mala som len šesť, ale bola som mocná ako kôň, veď som to už spomínala. Alebo som sa mohla poraniť na asfalte pri Gartnerhallen, kde sme sa hrávali na plochej streche. Neskôr to tam strážili traja vlčiaci, ale kedysi sme sa tam hrávali a mohla som spadnúť cez okraj strechy. Alebo som mohla vbehnúť niekomu pod kolesá. Nákladiačky ich mávali aj dvadsať a to by nevydržali ani moje silné nohy. Ale oni sa o mňa nikdy nebáli. Nie, že sa mi čosi prihodí. Starostili sa o iné. Ak som držala v ruke jablko, zaujímalo ich, kto mi ho dal, vari som ho niekde neodtrhla? Všetko nie? A pekne som poďakovala? Požiadali ma, aby som pozdravila mamu a otca?

Horúčkovo som premýšľala, akú prácu by som si našla. Chcela som medzi nich zapadnúť, považovala som ich za spoločenstvo. Neodmietali ma, ale ani ma nevyzvali, aby som sa k nim pridala. Vravím vám jedno: títo štyria mali spoločnú auru. Bola silná a jasná, červeno-hnedá a chvela sa. Rozprestierala sa okolo nich ako obruč. A ja som bola mimo nej, obkolesovala ma bezfarebná hmla. Ale, ak by som čosi robila, všetko by sa vyriešilo! Toho, kto čosi robí, nemožno spochybňovať. Nič mi nenapadlo, nemala som domáce úlohy, ešte som nechodila do školy. Preto som len stála a pozerala sa. Na uvarenú makrelu, na knihy. Na otca, ktorý mlčky a dôsledne pracoval. Keby mi tak dal kúsok bieleho gitu! Zabavila by som sa s ním. Šúľala by som ho medzi prstami.

V jednej ochromujúcej chvíli mi napadlo čosi, čo považujem za skutočne dôležité. Vysvetľuje to azda, ako sa to mohlo stať. Mne i vám, čo čítate tieto slová. To s Andreasom. Náhle som pochopila pravidlá miestnosti, ktoré sa ukrývali v tichu, v rukách, čo pracovali, v uzavretých tvárach. Pravidlá, ktorým som sa musela podriaďovať a bod po bode sa nimi riadiť. Ešte stále som stála mlčky v kuchyni, cítila som však, že na mňa padajú zo stropu ako pasca. Náhle som to pochopila. Ak ich budem rešpektovať, budem nedotknuteľná! V jasnom a zrozumiteľnom rámci slušnosti a pracovitosti sa ma nik nemôže dotknúť. Byť vnútri znamenalo chodiť okolo ľudí a nemusieť uhnúť pohľadom, nikoho by som nepohoršila a súčasne by som mala pokoj, lebo by som bola ako ostatní. Premýšľala by som ako ostatní. Ale vnútorným zrakom som zahliadla úzku ulicu s vysokými múrmi. Mala sa stať mojím životom. Zmocnil sa ma strašný smútok. Až dovedy som verila v Slobodu. Deti veria, že všetko je možné. Napriek tomu, že som bola malá a azda som ešte všetko nechápala, som sa rozhodla. Podriadila som sa prastarému inštinktu prežiť. Nechcela som byť sama, radšej byť ako oni a riadiť sa pravidlami. Ale čosi ma v tej chvíli opustilo, zodvihlo sa, vyletelo a zmizlo navždy. Preto si ten okamih tak presne pamätám. Stalo sa to v kuchyni, v záplave zeleného svetla, mala som šesť rokov a prišla som o svoju slobodu.

To mlčky, spôsobilé dieťa. Na fotkách z osláv Vianoc a narodenín sedím mame na kolenách a úctivo sa usmievam do objektívu. Teraz mám sánku zo železa, do spánkov mi z nej vyžaruje bolesť. Ako sa to mohlo takto skončiť? Príčin je iste mnoho a sú rôzne, a šťastí sa nám cesty skrížili v ten večer úplnou náhodou. Ale čo samotný zločin? To vnuknutie, myšlienka – kde sa vzali? Ako sa z toho stala vražda? Vtedy a tam? Časť viny môžem zvaliť na okolnosti. Na to, že som ho stretla a fakt, že bol, aký bol. S ním som už nebola Irma, ale Irma a Andreas. Existovalo aj čosi iné ako Irma a Ingemar.

Alebo Irma a Runi. Viete, chémia. Zakaždým vznikol nový vzorec. Irma a Andreas sa navzájom zničili. A či nie? Dospeje človek časom aj k čomusi takému? Vari zločin drieme kdesi v nás, v jedinečnom kóde ľudského tela? Je vražda záverom dlhého nevyhnutného procesu? Nutne musím vnímať svoj život vo svetle tej hrôzy a tú hrôzu v svetle toho, čo bolo mojím životom. Tak to budú vidieť aj ostatní. Budú hľadať čosi, čo vysvetlí časť vysvetliteľného. Zvyšok ostane ležať ladom a skončí v sivej zóne dohadov.

Ale späť. Stála som v tichej kuchyni. Z mojej nečujnej prítomnosti náhle znervózneli. Už to viac nezniesli. Matka sa obrátila a podišla ku mne. Sklonila sa nado mnou a postrapatila mi vlasy.

„Treba ich umyť,“ povedala. „Už ti smrdia.“

Chvíľu som uvažovala, či si nepôjdem po veci na kreslenie. Či nenasajem do seba vôňu mastných voskoviek, ktoré som tak rada používala. Namiesto toho som však vyšla z kuchyne do záhrady, poza plot, popri nepoužívanej vyhni a potom do lesa. Medzi konármi ma obklopila príjemná sivo-zelená tma. Kráčala som v hnedých sandáloch po prašnom chodníku a natrafila som na mravenisko. Štuchla som doň vetvičkou a potešilo ma, aký chaos som schopná spôsobiť. V usporiadanom spoločenstve som vyvolala katastrofu, ktorú budú naprávať možno celé týždne. Tá túžba ničiť! Povznášajúce vedomie moci, keď som sa pohrabala v kopčeku halúzkou. Cítila som sa pri tom dobre. Poobzerala som sa po čomsi, čím by som ich nakrmila. Mŕtvou myšou, hocičím. Mohla by som tam potom stáť a sledovať, ako ju jedia. Nechali by všetko tak, zabudli by na katastrofu. Na prvé miesto by sa dostala potrava. Bola som o tom presvedčená. Ale nič som nenašla, nuž som vykročila ďalej. Prišla som k opustenému statku. Sadla som si na schodík a premýšľala nad príbehom rodiny, ktorá tu kedysi žila. Gustav, Inger a ich dvanásť detí. Una, Sekunda, Trevor, Firmin, Femmer, Sexus, Syver, Otto, Nils, Tidemann, Ellef a Tollef. Bolo to neuveriteľné, avšak čistá pravda. Všetci už umreli.

Áno. Boh, v ktorého neverím, vie, že som videla Andrea-
sa. Vyvolám si v pamäti tú hroznú chvíľu, keď som pocíti-
la, že ma zaplavuje túžba zničiť ho. V tom istom okamihu
som zbadala svoju tvár v okne ako v zrkadle. Spomínam si
na ten pocit, ten sladký tlak, akoby mi telom pretekal teplý
olej. Uvedomovala som si, že je to zlé. Moja tvár sa odrazila
v modrastom skle. Obličaj škaredého, zlého človeka, akým sa
stávame, keď diabol svieti na cestu.

Prvý september.

Po ulici kráča chlapec, je sám. Má na sebe džínsy, čiernu
bundu značky Nike s olivovo zeleným patentom a červeno-
bielou fajkou na chrbte. Domov sa mal vrátiť o šiestej. Azda
to stihne. Nad mestom sa steli jemne presvetlená hmlistá
obloha. Dvíha sa vietor. September je trochu clivý mesiac, ale
nad tým chlapec nepremýšľa. Doteraz sa mu žilo dobre.

Chlapec má asi sedem rokov, je štíhly a pekný. Obe ruky
má vo vreckách. Do jedného z nich si vopchal vrecúško so
sladkosťami. Kráča už pätnásť minút a začína mu byť v bunde
horúco.

Zodvihne ruku a prejde si dlaňou po čele. Má kávovo
hnedú pokožku. Čierne oči sa mu blýskajú v tmavej tvári,
okolo nej sa kučeravia husté čierne vlasy.

Vtom sa čosi stalo. Na ulici sa zjavilo auto. Sedeli v ňom
dvaja muži, hľadeli z okien. Obaja sa práve v tom okamihu
hrozne nudili. Mesto nekypelo prekvapeniami. Len si tak
existovalo, rozseknuté vo dvoje sivou riekou, spokojné so
svojou priemernosťou. Zelený golf patrilo mladíkovi, ktorého
prezývali Zipp podľa zvuku, ktorý vydáva zips na veľmi úz-
kych džínsoch, či presnejšie, ak ich rozzipsujete s chvejúci-
mi sa prstami a rozpalenými lícami. Vlastne sa volal Sivert
Skorpe. Zipp mal svetlé, strapaté vlasy. Vyzeral, akoby bol
neustále zvedavý. Jeho výraz takmer hraničil s pochabosťou

či slaboduchosťou, povedal by azda niekto. Ale zvyčajne sa mu darilo so ženami. Vyzeral celkom dobre, navyše bol milý, hravý a jednoduchý. Nie načisto plytký, nikdy sa však neuzaťváral do seba. Žil a neuvedomoval si, čo sa nachádza hlbšie. Kamarát po jeho boku vyzeral ako faun či iná rozprávková postavička. Nesnažil sa mu konkurovať. Akoby sa povzniesol nad naháňanie dievčat. Ženy mali prichádzať za ním, nie opačne. Zipp tomu nerozumel. Opatrne šoféroval. Obaja mlčky dúfali v to isté: že sa čosi stane. Vtom si všimli chlapca.

„Zabrzdi!“ povedal Zippovi.

„Kurva. Prečo?“

Zipp zavrčal a šliapol na brzdu. Netúžil po problémoch.

„Len sa trochu porozprávame.“

„Doriti, Andreas. Je to len chlapec.“

„Je to malé negerča! Nudím sa.“ Spustil pomaly okienko.

„Ten chlapec nemá žiadne peniaze. Potrebujeme peniaze. Som strašne smädný.“

Auto sa pomaly kĺzalo popri chlapcovi. Hodil po nich očkom a odvrátil sa. Neradno sa pozeráť ľuďom do očí, ani psom. Sústredil sa na svoje topánky, nezvoľnil krok.

„Nazdar!“

Mladík s gaštanovými kučerami naňho hľadel cez okienko na aute. Má mu odvetiť? Muž bol dospelý, teda skoro.

„Nazdar,“ odvetil potichu a ľahostajne, aby dal najavo, že nemá času nazvyš. Asi sa ho chcú spýtať na cestu. Nezastal, auto šlo za ním.

„Doriti, ty máš ale peknú bundu.“

Muž uznanlivo pokýval hlavou. „Nike, to už áno! Tvoj otec je asi za vodou, však?“

„Dostal som ju od dedka,“ zamrmlal chlapec.

„Ak by si bol o trochu väčší, zobrať by som ti ju,“ zasmial sa, „ale si malý, bola by mi úzka.“

Chlapec neodvetil, uprene hľadel na špičky svojich topánok.

„Len žartujem,“ pokračoval muž. „Chcel som sa ňu spýtať na cestu k bowlingovej hale.“

Chlapec sa odvážil zodvihnúť pohľad. „Tamto to je. Na vývesnú tabuľu dovidíte odtiaľto,“ vysvetlil mu.

„Tak, tak. Len žartujem, ako som už povedal.“ Zaliečavo sa zasmial a vytrčil hlavu z okna. „Nechceš odviezť domov?“ Chlapec dôrazne pokrútil hlavou. Uprel pohľad na bránu neďaleko.

„Bývam tamto,“ zaklamal.

„Ach tak.“

Muž sa rozosmial. „Ako sa voláš?“

Neodvetil. Vedel, ako ľudia reagujú na jeho meno.

„Je to tajomstvo?“

„Nie,“ zamrmlal.

„Tak nám to prezrad!“

„Matteus,“ zašepkal.

Nachvíľu sa odmlčali. Muži sa na seba pozreli. „No dopek-la,“ vykrikol jeden z nich. „To je teda niečo! Matteus, to fakt? Ako z evanjelia a tak?“

Mľaskol jazykom. „Odkiaľ si?“

Zahľadel sa na jeho čierne kučery a hnedé líca. V očiach sa mu zablesla túžba, ktorú si chlapec nemohol všimnúť.

„Odtiaľ,“ ukázal na bránu.

„Nie, myslím z akej krajiny. Si predsa adoptovaný, či nie?“

„Nechaj ho tak, Andreas,“ povedal Zipp a vzdychol. „Daj mu pokoj.“

„Zo Somálska,“ povedal chlapec.

„Prečo ti nedali nórske meno, ako ostatným adoptovaným deckám? Niežeby mi to vadilo.“ Pohodil hlavou. „Vždy sa mi zakrúti hlava, keď natrafím na negrov a Číňanov, čo sa volajú Petter alebo Kåre. Kurva, také čosi neviem spracovať.“

Nahlas sa zasmial a odhalil rad špicatých bielych zubov. Matteus stisol pery dokopy. Keď ho našli tí, ktorým hovoril mama a otec, volal sa Matteus. Stretol sa s nimi v detskom domove v Mogadišu. Nechceli mu zmeniť meno. Voľakedy si prial, aby to boli spravili. Teraz len civel na bránu pred sebou, stisol v hnedej pästi vrecúško s cukríkmi a hodil očkom

po zelenom aute. Vtom odbočil a prešiel niekoľko krokov po štrkovej cestičke k cudziemu domu, kde nebýval. Všimol si smetiaky. Vklzol za ne a čupol si na zem. Odpad hnilobne zapáchal. Vodič dupol na plyn. Keď si myslel, že už sú preč, vyšiel a pokračoval v ceste. Teraz rýchlejšie. Srdce, ktoré sa mu predtým rozbúchalo, začínalo biť normálnym tempom. Z príhody ho rozbolelo brucho, začal v hrubých obrysoch tušiť, čo ho asi čaká v budúcnosti. Zrazu si všimol auto, ktoré sa k nemu blížilo. Náhle mu napadlo, že sa možno obrátili a vracajú sa. Pochopili, že tam nebýva a idú si poňho! Srdce sa mu rozbúšilo ešte viac, počul, ako sa auto k nemu blíži. Zastalo na druhej strane ulice.

„No teda, Matteus? Už zase si sa vybral von? Ty sa teda nachodíš, chlapče!“

Matteus sa rozbehol. Muži sa smiali, opäť naštartovali a nasmerovali si to do centra. Keď prišiel domov, bolo sedemnást minút po šiestej.

Zipp a Andreas sa domnievali, že sa navzájom poznajú. V skutočnosti však vedeli jeden o druhom len drobné nepodstatné veci, ako napríklad, čo majú a nemajú radi a ako sa im momentálne darí. Navyše sa obaja natoľko zaoberali vlastnou osobou, že nemali čas skúmať kamaráta. Zipp vedel, že Andreas pije najradšej pivo s modrou zátkou. A že rád počúva Doors a nejedáva ku klobáse horčicu. A žiadna mu nie je dosť dobrá. Zipp to nechápal. Dievčatá to tiež väčšinou prekvapilo. Andreas je pripekný, myslel si Zipp. Pohyboval sa rozvláčne a nenáhľivo, z času na čas ho to rozčuľovalo. Na Andreasovi bolo čosi znepokojujúce, nepolapiteľné a pasívne, človek dostal takmer chuť udrieť ho, podložiť mu nohu, len aby ho vyviedol z rovnováhy. Ak by to teda pomohlo. Ešte vedel, kde Andreas pracuje a býva. Bol už uňho doma, aj v práci – v Cash & Carry. Rozprávali sa medzi regálmi plechoviek s farbou, nožmi a teflónovými panvicami. Väčšinou tam vídal len ženy. Andreas bol jediný chlap, čo tam pracoval.